

LIBERTAT

PERIÒDIC D'ESQUERRA REPUBLICANA
REDACCIÓ I ADMINISTRACIÓ: VERGARA, 27
II època Any III Núm. 11 L'HOSPITALET DEL LLOBREGAT 5 D'OCTUBRE 1935 PREU: 15 CENTIMS

Quantes d'evocacions no ens raporten aquests dies curulls de recordances, tan fresques encara que ens encomanen l'esgarriança d'uns moments inoblidables, alhora que ens fan sentir en la carn viva el dolor de separacions ben cares i l'enyor de les realitzacions més estimades!...

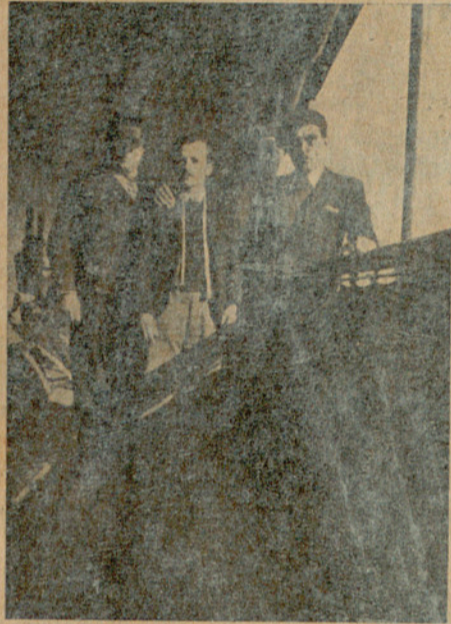
En el curs d'aquesta anyada, però, ens haurà estat donada ocasió de compulsar el valor de dues diverses concepcions polítiques a la nostra terra i del seu reflexe dins la política general de la península, alhora que haurà estat pròdiga en ensenyances que no haurien de despreciar-se en l'esdevenidor i que ens podran ben estalviar de devenir novament cànids.

S'ha parlat, ben sovint, de solidaritat o disparitat amb els i cadascú els ha jutjat segons una reacció sentimental o una visió personal al marge gairebé sempre de tota posició eclèctica i serena. La passió priva, en circumstàncies semblants, més que cap altre sentiment raonador i ens fa jutjar els esdeveniments amb un partit pres que costa de superar. Animadversió en els uns, decepció en els altres, tot contribueix a desfocar la qüestió i a no deixar-ne veure les perspectives que ens poden facilitar la visió serena i objectiva dels fets i a treure'n les experiències per a l'esdevenidor.

Cal, però, abans que tot, que els que ens hem emprès — encara que sigui a contrade-

EVOCACIÓ

sig — la tasca d'eivar l'esperit de les multituds i de conciliar-nos amb les noves promocions de Catalunya, no amaguin sota eufemismes més o menys brillants unes con-

viccions que ens són ben cares i un pensament que es manté fidel a tot allò que representaven unes institucions avui falsejades i a l'esperit generador que els hi havia donat vida. No seriem tampoc, d'altra ban-

da, sincers amb nosaltres i amb els qui ens llegeixen si aquesta declaració de fidelitat perenne a principis i a institucions avui interdits, deixàvem d'adjuntar-hi la de la so-

lidaritat bàsica dels qui fem aquest full amb l'impuls reactiu que va informar la gesta de la Generalitat i l'acció protestatària de les multituds excitades davant la incomprensió i l'amenaça de Catalunya enfora

i la inconsciència i gasiveria de Catalunya endins.

Aquesta solidaritat, però, no és pas cega ni s'alimenta de cap exacerbació sentimental. Hi ha prou coses a discutir i no manquen conductes a enjudiciar serenament quan el dia arribi.

Tot i així, no obstant, resta l'adhesió a una festa — que cadascú sap com va servir — i la confiança serena en què no ha de trigar a reviure un estat de coses que, tot i esfondrar-se amb la caiguda d'uns homes, deixaven en l'esperit del poble els fermentes de novella florida que, a no trigar, hem de reveure.

Precisa, entretant, però, una consigna triple fins a esperar l'hora del recobriment: *Confiança, voluntat i disciplina*. I, per sobre de tot, unió fèrria de tots els ciutadans que mantenen la seva fidelitat als principis generadors de la nova Catalunya. D'aquesta Catalunya que res no té a veure amb les devocions floralesques ni amb l'entusiasme patriòtic de «pomells de joventut», concepcions superades i entrebancades en aquesta hora de la nova ruta de la nostra terra.

I en l'espera, conscient i vigilant, ens ha d'ésser el millor estímul el testimoni confortador dels absents volguts que senten més viva la seva fe en els destins de la Pàtria a com més han sofert i sofreixen per vindicar-la.

LA REDACCIÓ.

EN EL TERCER ANIVERSARI DE LA SEVA MORT

Com més passa temps, més gloriosa ens apareix la figura d'aquest jove nacionalista, tot ideal, que tingué la força indomtable de remoure les conciències adormides d'aquesta ciutat, fent bategar en molts cors la flama pura d'un amor per la Pàtria esclava.

En Joaquim Sala, l'amic de la mitja rialla simpàtica, el company que no tenia un no per ningú, l'incansable nacionalista, moria un jorn rúfol de tardor, ara fa tres anys. La caiguda de la fulla, trencava el fil feble d'aquella vida quan ja era una ombra del que havia estat.

Tots la sentírem pregonament aquella mort; tots la ploràrem adolorits, i avui encara notem el buit que ens deixà aquell company que ens enardia amb la seva veu, que ens esperonava amb el seu exemple, que era l'anima, el qui donava vida al nacionalisme local.

I el seu fervor d'apòstol, infatigable defensor d'una causa santa, no el feia pas enigmàtic, no; tot al contrari. Era un jove que vivia perfectament la seva època; vull dir que no era com aquells que viuen desplaçats perquè el romanticisme del seu ideal xoca estrepitosament davant la realitat d'un materialisme exarcebador. En Sala sabia enquadrar perfectament la jovialitat, la joia del viure, l'alegria del gaudir, amb la sublimitat. Jo crec que deu ésser gràcies a aquest caràcter de l'amic que tenim entre nosaltres molts nacionalistes que d'altra manera no s'hi haurien sentit atrets.

Es degut a aquest tarannà tan peculiar d'En Sala el que fa que avui sentim encara en el fons del nostre esperit la punyida dolorosa de la seva desaparició fatal, pel doble aspecte de company i amic en les diversions, de guia i de president en l'ideal.

Fa tres anys ja que és mort i, si hem de dir la veritat, confessarem que no hem trobat encara com omplenar el buit que la seva mort ens deixà.

En les hores de gaubança, pensem de quina manera abelliria ell els nostres golgs. I en les hores difícils, en les hores térboles, en aquells que sembla que es congria la tempesta damunt nostre i les nostres coses, que són les seves, trobem a mancar aquell esguard seré, aquell parlar segur, aquell gran optimisme encoratjador que feia que no penséssim jamai en recular, tot al contrari, ens empenyia sempre, sempre endavant, salvant el perill, superant tota mena de crisis, fent cas omís de miserietes ridícules de qui volia tirar-li fang a la cara perquè no podia comparar-se-li.

Morí jove, deixant solament a la posteritat el record del seu exemple. No tingué temps d'obrar, però no hi fa res; pels qui l'haviem tractat i presentim el gran esperit que bategava dins d'aquella naturalesa.

L'exemple seu ja ens basta. El seguirem tan bé com podrem i com fins ara aquest exemple i el seu record ens serviran de guia pels camins que ens han de menar a la lluita i a la victòria.

LA REDACCIÓ.

Aquest número ha passat per la censura